

บทที่ ๒

วิธีการดำเนินงานและการรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นปีที่ ๑ ถึงชั้นปีที่ ๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๗ จากโรงเรียนชายและวิทยาลัยชายในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๖ แห่ง คือ จากโรงเรียนรัฐบาล ได้แก่

- ๑. โรงเรียนช่างกลนนทบุรี
- ๒. วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน
- ๓. วิทยาลัยช่างกลพระนครเหนือ

จากโรงเรียนราษฎร์ ได้แก่

- ๑. โรงเรียนช่างกลบางซ้อ
- ๒. โรงเรียนช่างกลสยาม
- ๓. โรงเรียนช่างกลไทยสุริยะ

หลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยเลือกสุ่มจากบัญชีรายชื่อของนักเรียนทั้งหมด แล้วนำมาคัดเลือกโดยแยกเป็นกลุ่ม ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่มาจากครอบครัวชั้นกลาง จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาล ๕๐ คน และเรียนในโรงเรียนราษฎร์ ๕๐ คน และจากครอบครัวชั้นต่ำ จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาล ๕๐ คน และเรียนในโรงเรียนราษฎร์ ๕๐ คน

เกณฑ์การเลือกระดับของครอบครัว ^{๑,๒}

ครอบครัวชั้นกลาง หมายถึง ครอบครัวที่มีลักษณะตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

การศึกษา การศึกษาของบิดามารดา หรือหัวหน้าครอบครัว มีการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ หรือ อาชีวศึกษาชั้นสูงเป็นอย่างต่ำ

รายได้ รายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองมีรายได้เดือนละ ๑,๕๐๐ บาท ขึ้นไป

อาชีพ ครู ข้าราชการชั้นตรี(อย่างต่ำ) แพทย์ หนายความ ผู้จัดการธนาคาร

นักธุรกิจ พนักงานเทศบาล

001772

^๑ ไพฑูรย์ เกรือแก้ว, ลักษณะสังคมไทยและหลักการพัฒนารวมชน (พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์เอกชน, ๒๕๐๖)

^๒ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, สถิติการสำรวจรายการใช้จ่ายของครอบครัว พุทธศักราช ๒๕๐๖ (พระนคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๐๖)

ครอบครัวชั้นต่ำ	หมายถึง ครอบครัวที่มีลักษณะตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้
การศึกษา	การศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือหัวหน้าครอบครัวมีการศึกษาไม่เกิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘
รายได้	รายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่ำกว่า ๑,๕๐๐ บาท ลงมา ต่อเดือน
อาชีพ	กรรมกร คนงานก่อสร้าง คนงานกวาดถนน คนขับรถเมล์ พลทหาร พ่อค้าขายเร่

นอกจากจะไร้การศึกษา รายได้ และอาชีพของบิดามารดา เป็นเครื่องตัดสิน
แล้ว ผู้วิจัยยังได้พิจารณาถึงลักษณะในด้านอื่น ๆ ประกอบอีกด้วย ได้แก่ จำนวนสมาชิกใน
ครอบครัว ลักษณะของบ้าน เครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้าน

หมายเหตุ กรณีที่รายได้ของบิดามารดา ประมาณ ๑,๕๐๐ - ๒,๕๐๐ บาท ต่อเดือน จะถือว่า
ว่าเป็นครอบครัวชั้นกลาง เมื่อมีจำนวนพี่น้องรวมบิดามารดา ไม่เกิน ๓ คน และถือว่า
เป็นครอบครัวชั้นต่ำ เมื่อมีจำนวนพี่น้องรวมบิดามารดา มากกว่า ๓ คน ขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบวัดอัตโนมัตินิทัศน์ ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งดัดแปลงมาจาก
เครื่องมือวัดอัตโนมัตินิทัศน์ของ สิทธิโชค วรานุสันติกุล^๓ ที่สร้างขึ้นตามแนวความ
คิดของเพียร์สและแฮร์ริส (Piers and Harris) และ กัทซ์ กับ ฮีลบริน (Gough
and Hielbrum) แบบวัดที่สร้างขึ้นโดยเพียร์ส และ แฮร์ริส^๔ (Piers
and Harris) นี้ สร้างโดยอาศัยทฤษฎีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองเจอร์ซิลด์ (Jersild)

^๓ สิทธิโชค วรานุสันติกุล, " การศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตน ความแตกต่าง
ระหว่างตน และความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘ " (วิทยา
นิพนธ์ปริญญาโททางจิตวิทยา, วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๔)

^๔ Piers V. Ellen, Manual for the Piers-Harris Children's Self-
Concept Scale (Tennessee : Counselor Recording, 1969)

เป็นแบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตน สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ ๘ ปี ถึงวัยรุ่นตอนปลาย ลักษณะแบบวัดเป็นข้อความ ๘๐ ข้อความ ซึ่งแสดงลักษณะทางร่างกาย สุขภาพอนามัย บ้านและครอบครัว ความสนุกสนานในการพักผ่อนหย่อนใจ ความสามารถทางกีฬา และการเดินทาง ๆ ความสามารถทางการเรียน ทักษะติดต่อโรงเรียน ความสามารถพิเศษ ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์กับผู้อื่น ความชอบและไม่ชอบเกี่ยวกับตน บุคลิกลักษณะ และความรู้สึกส่วนตัว ข้อความในแบบวัดเหล่านี้ แบ่งออกได้เป็น ๘ องค์ประกอบ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบ เหล่านี้มีจำนวนข้อความมากน้อยต่างกันไป และข้อความบางข้อความของแบบวัดยังวัดอยู่ในองค์ประกอบมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากข้อความเหล่านี้แสดงลักษณะตรงกันหลายองค์ประกอบ แบบวัดนี้หาค่าความเชื่อถือได้ โดยไรซูตอร์ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน ๒๑ กับกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มทั้งชายและหญิง ได้ค่าความเชื่อถือได้ตั้งแต่ .๗๘ ถึง .๘๐ ค่าความแม่นยำของแบบวัดหาค่าโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับแบบวัดอัตมโนทัศน์ของลิปสิทท์ (The Lipsitt's Children's Self-Concept Scale) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .๖๘ และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับแบบสำรวจปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ (Health Problems) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.๔๘ และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ Big Problems on SRA Junior Inventory ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.๖๔

สิทธิโชค วรานุสันติกุล มีลำดับชั้นของการสร้างดังนี้

๑. วิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง - คำว่าบุคคลเหล่านี้มีพฤติกรรมเช่นไร โดยแจกแจงอัตมโนทัศน์ออกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ และด้านการปรับตัวทางสังคม (ตามที่โรเจอร์ส กำหนดไว้) & รวบรวมลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง และบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ต่ำ

& Gardner Lindzey and Calvin S. Hall, Theories of Personality

ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง มีความรู้สึกและคิดว่าตนเอง
เป็นคนดังนี้

ก. ค่านิยมสัมฤทธิ์ผล

เฉลียวฉลาด มีเหตุผล มีความทะเยอทะยาน ชอบเล่นเกมหรือกีฬา
เป็นสมาชิกคนสำคัญของครอบครัว ชยัน รักใคร่ปรองดองกับพี่น้อง แบ่งเวลาได้ถูก
เป็นนักเรียนที่ดี เป็นลูกที่ดี คล่องแคล่วว่องไว มีพ่อแม่ที่รักกัน

ข. ค่านการปรับตัวทางอารมณ์

มั่นคง สดชื่นร่าเริง สุขุมรอบคอบ ชอบเผชิญภัย มีความเชื่อมั่นในตนเอง
ไม่โอ้อวดริษยา ชอบเผชิญหน้าคน มองโลกในแง่ดี

ค. ค่านการปรับตัวทางสังคม

ชอบมีเพื่อน เข้ากับคนได้ทุกชั้น ชอบการสมาคม เข้าอกเข้าใจคนอื่น
เพื่อนชอบ ช่วยเหลือผู้อื่น กล้าได้กล้าเสีย สนุกสนานเมื่ออยู่ในที่มีคนมาก ชอบคอยแทน
บุญคุณ กล้าขอความเห็น

ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ต่ำ มีความรู้สึก และคิดว่าตนเองเป็น
คนดังนี้

ก. ค่านิยมสัมฤทธิ์ผล

ทำงานช้า ไร้เชอ ตนเองโศคร้าย สติปัญญาต่ำ ไม่มีเหตุผล โคนรังแก
ซีเก็ช โคนต่ำหนี้ พ่อแม่ทะเลาะกัน

ข. ค่านการปรับตัวทางอารมณ์

เศร้าหมอง อ่อนเพลียง่าย ก้าวร้าว ตัวเองไม่มีอะไรดี ท้อแท้ ชอบ
ปลีกตัว ซื่อาย ประหม่า ซื่อจนา ฟื้นเห็นตกใจง่าย

ค. ค่านการปรับตัวทางสังคม

มองคนในแง่ร้าย ไม่ช่วยเหลือคนอื่น ชอบทำให้อันอื่นโกรธ แสดงอาการ
ไม่ชอบเพื่อนที่ใกล้ชิดกว่า ถูกคนอื่น เห็นแก่ตัว ชอบยอมคนอื่น ฟังพาทอาศัยไม่ได้

๒. สิทธีโชค ได้สร้างแบบวัดทัศนโนทัศน์จำนวน ๖๕ ข้อ ซึ่งแบบวัดนี้มีความเชื่อถือได้โดยหาแบบสอบซ้ำ (Test-Retest Reliability) เท่ากับ .๖๘ และมีค่าความเชื่อถือได้โดยหาแบบแบ่งครึ่ง (Split-half Reliability) เท่ากับ .๘๖ และหาค่าความแม่นยำของแบบวัดนี้ โดยใช้วิธี Known group technique ซึ่งได้แบ่งกลุ่มเปรียบเทียบทัศนโนทัศน์ ตามเด็กกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง - ต่ำ ($Z = 3.6, p < .01$) กลุ่มลักษณะความเป็นผู้นำสูง - ต่ำ ($Z = 5.03, p < .01$) กลุ่มบุคลิกภาพ แสงตัว - เก็บตัว ($Z = 6.74, p < .01$) ผลปรากฏว่ากลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลุ่มลักษณะความเป็นผู้นำสูง และกลุ่มที่มีบุคลิกภาพแสงตัว มีทัศนโนทัศน์สูงกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มลักษณะความเป็นผู้นำต่ำ และกลุ่มบุคลิกภาพเก็บตัว ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และหาค่าความแม่นยำของแบบวัดนี้ โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแบบสอบถามหลายฉบับที่คิดว่าจะวัดคุณลักษณะรวมกัน ได้แก่ แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ และแบบสอบถามบุคลิกภาพแสงตัว - เก็บตัว ผลปรากฏว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแบบวัดทัศนโนทัศน์ กับแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ เท่ากับ .๕๓๗ และแบบวัดทัศนโนทัศน์กับแบบสอบถามบุคลิกภาพแสงตัว - เก็บตัว เท่ากับ .๓๖๖ ซึ่งเชื่อว่า แบบวัดทั้ง ๓ ฉบับ วัดคุณลักษณะรวมกันจริง

ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบวัดทัศนโนทัศน์ ทัศนมาตรส่วนประเมินค่า ของสิทธืโชค โดยได้เพิ่มข้อความอีก และตัดข้อความเดิมบางข้อออก (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) รวมข้อความที่แทนลักษณะพฤติกรรมของผู้มีทัศนโนทัศน์สูง และต่ำ จำนวน ๖๖ ข้อความเป็นข้อความที่มีความหมายไม่ในทางบวก และทางลบประมาณอย่างละครึ่ง จากนั้นทดลองใช้แบบสอบถามนี้กับนักเรียนกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕๐ คน นำผลมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาอำนาจจำแนกโดยใช้กลุ่มที่โคละแนมาจากแบบสอบถามสูงและต่ำ อย่างละ ๒๕ % ของนักเรียนที่ทดลองสอบทั้งหมด และใช้อัตราส่วนวิกฤติทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยแต่ละชชของสองกลุ่มนี้ ค่าอัตราส่วนวิกฤติที่ได้จะแสดงถึงค่าอำนาจ

จำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ^๖ ผู้วิจัยเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกสูง คือ มีค่า
 อัตราส่วนวิกฤต (critical ratio) ตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป ผลจากการเลือก
 ได้ข้อความไว้ ๕๐ ข้อ ซึ่งประกอบด้วย

- คานคานิยมสัมฤทธิ์ผล ๒๒ ข้อ
- คานการปรับตัวทางอารมณ์ ๑๔ ข้อ
- และ คานการปรับตัวทางสังคม ๑๔ ข้อ

สำหรับเป็นแบบวัดค้อมโนทัศน์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

วิธีการคอบแบบวัดค้อมโนทัศน์ชนิดมาตราส่วนประเมินค่าให้นักเรียนอ่านข้อความ
 ในแบบวัดค้อมโนทัศน์ทีละข้อ แล้วพิจารณาตนเองว่าเป็นเช่นนั้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
 เมื่อพิจารณาได้แล้วให้กาเครื่องหมายคอบในมาตราที่กำหนดให้ โดยถือเกณฑ์ ดังนี้

ไม่ จริงเลย (๑)	จริง เล็กน้อย (๒)	จริง พอประมาณ (๓)	จริง ค่อนข้างมาก (๔)	จริง มากที่สุด (๕)
(ก) - - - - -				

- กาของที่ ๑ เมื่อข้อความนั้นไม่ เป็นความจริงสำหรับท่านเลย
- กาของที่ ๒ เมื่อข้อความนั้น เป็นความจริง สำหรับท่านเพียงเล็กน้อย
- กาของที่ ๓ เมื่อข้อความนั้น เป็นความจริง สำหรับท่านประมาณครึ่งหนึ่ง
- กาของที่ ๔ เมื่อข้อความนั้นส่วนใหญ่ เป็นความจริงสำหรับท่าน
- กาของที่ ๕ เมื่อข้อความนั้น เป็นความจริงสำหรับท่านมากที่สุด

^b Pauline V. Young, Scientific Social Surveys and Research
 (4th ed.; New Jersey : Englewood Cliffs : Prentice-Hall, Inc., 1966)
 pp. 360-361

การตรวจให้คะแนน ข้อความซึ่งแสดงว่ามีทัศนคติในทางบวก จะให้คะแนน ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ เมื่อผู้ตอบ กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ ตามลำดับ สำหรับข้อความซึ่งแสดงว่ามีทัศนคติในทางลบ จะให้คะแนน ๕, ๔, ๓, ๒, ๑ เมื่อผู้ตอบ กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ ตามลำดับ

การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบวัดทัศนคติที่ผ่านการหาค่าอำนาจจำแนกไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการสุ่มจากบัญชีรายชื่อของนักเรียนจากโรงเรียนทั้ง ๒ แห่ง ที่เป็นตัวแทนประชากรดังกล่าวแล้ว นำมาคัดเลือกโดยแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่มาจากครอบครัวชั้นกลาง จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาล ๕๐ คน และเรียนในโรงเรียนราษฎร์ ๕๐ คน และกลุ่มที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาล ๕๐ คน และเรียนในโรงเรียนราษฎร์ ๕๐ คน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๐๐ คน ตรวจและให้คะแนนตามเกณฑ์ การตรวจให้คะแนน แบบทดสอบแบ่งออกเป็นคานต่าง ๆ ๓ คาน ซึ่งคะแนนเต็มของแต่ละคาน มีดังนี้

คานค่านิยมสัมฤทธิ์ผล	คะแนนเต็ม	๑๑๐	คะแนน
คานการปรับตัวทางอารมณ์	คะแนนเต็ม	๗๐	คะแนน
คานการปรับตัวทางสังคม	คะแนนเต็ม	๗๐	คะแนน
รวมคะแนนเต็มทั้งหมด		๒๕๐	คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. หาค่าความแตกต่างของทัศนคติรวม และแยกตามคานต่าง ๆ ทั้ง ๓ คาน คือ คานค่านิยมสัมฤทธิ์ผล คานปรับตัวทางอารมณ์ และคานการปรับตัวทางสังคม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ๒ ชั้น (Two-Way Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบระหว่าง

- ๑.๑ นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาลกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนราษฎร์
- ๑.๒ นักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลาง กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ
- ๑.๓ หาผลรวมระหว่างประเภทของโรงเรียน และระดับของครอบครัวที่มีต่อ
อัคมโนทัศน์ของนักเรียน

๒. หากค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบวัดอัคมโนทัศน์
ผู้วิจัยได้นำแบบวัดอัคมโนทัศน์ไปทำการทดสอบ กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ คน นำผล
ที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ โดยวิธีของ กูเดอร์ - ริชาร์ดสัน ๒๐ ^๗

(Kuder-Richardson Formula 20) ได้ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ ๐.๘๓

๓. หากค่าความแม่นยำเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัด
อัคมโนทัศน์ ผู้วิจัยใช้วิธีการหาความสัมพันธ์กับแบบทดสอบวัดตนตามอัคภาพ ซึ่ง
สมชัย ชินะตระกูล ^๘ ได้ปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดตนตามอัคภาพ ของ สิทธิโชค
วรานันต์กกุล ที่ใช้วัดอัคมโนทัศน์นักศึกษาวิทยาลัยครูปีที่ ๒ และปีที่ ๔ และมีความ
แม่นยำเชิงโครงสร้าง เท่ากับ ๐.๗๑๒๓ โดยนำเอาแบบวัดอัคมโนทัศน์ และแบบ
ทดสอบวัดตนตามอัคภาพไปทำการทดสอบ กับกลุ่มเดียวกัน จำนวน ๒๐๐ คน ใน
ระยะเวลาที่ห่างกัน ๑ สัปดาห์ นำผลมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า มีค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ ๐.๗๒ แสดงว่าแบบวัดนี้มีคุณสมบัติร่วมกันในการวัดเกี่ยวกับ
อัคมโนทัศน์

๗

David Magnusson, Test Theory (Massachusetts : Addison-
Wesley Publishing Co., 1967) p. 116

๘

สมชัย ชินะตระกูล, " ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน ความเชื่อแบบ
ฝังใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการ
ศึกษา ประสานมิตร, ๒๕๑๗)